

zbrani, polni, prožni in zvočni, da je upravičena trditev, da takih pevk Slovinci nismo imeli združenih še v nobenem zboru. Moški glasovi še nekoliko zaostajajo: prav bi prišlo še zlasti nekaj grožnih tenorjev, zato vabimo ob tej priliki vse tenoriste, ki jih je dobra volja in bi želeli sodelovati, naj se še zglasijo, in sicer čimprej, da jim moremo poslati note, ker bo prihodnji pevski tečaj že 2. in 3. januarja. Basi so polni, mladeniško sveži; prenesli bi le še nekaj polnih fundamentalnih glasov. Če kani kdo še sodelovati, naj se takoj javi. S prihodnjim sestankom v januarju sklenemo prijave in ne bo mogoče več upoštevati prijav.

Splošne vesti.

— Vesel Božič želimo vsem dopisnikom in čitateljem — Uredništvo in urava »Učiteljskega Tovariša«.

— Izročitev častnih diplom tovarišema predsedniku Josipu Rajšpu in ravnatelju Antonu Kosiju na zboru Ormoškega učiteljskega društva 7. decembra 1925. Društveni podpredsednik Jakob Preindl otvori zborovanje ter našteva v svojem slavnostnem govoru uspehe in zasluge dolgoletnega delovanja dveh najnovejših naših častnih članov ter jima izroči častni diplomi z željo in prošnjo, da bi ostala kakor dozdaj še vnaprej naša delujoča društvenika. V imenu tovarišev in tovarišic je čestital še društveni tajnik Rosina, ki je opisal izvenšolsko delovanje obeh odlikovancev, naglašal posebno organizatorično delo Rajšpa in slovstveno delovanje Kosijevo, ki ga lahko razvrstimo v tri skupine: a) vzgojno in poučno polje; tukaj imamo mladinsko slovstvo, pedagoško-didaktične in druge poučne spise; b) gospodarsko in c) glasbeno polje. Oba slavljena sta se za odlikovanje ter tople tovariške besede in čestitke ginjena zahvaljevala povdarjajoč, da je priznanje tovarišev iskrenješe ko drugih oblasti; obljubila sta ostati kot društvenika taka, kakršna sta bila dozdaj. Častni diplomi je umetniško izdelal tovariš Rikard Papst, Kosijeva diploma je okusna ročna risba, izvršena s tušom in peresom; nad besedilom proslavljajo alegorične figure najglavnejša slovstvena dela pisateljeva. Rajšpova diploma kaže v živih harmoničnih barvah najožjo službeno okolico z imponujočim šolskim poslopjem ormoške okolice sredi slike.

— Trbovlje. Odhodnica tovarišice Marte Plavšakove. Dne 14. decembra 1925 je priredila dekliska šola v Trbovljah svoji tovarišici Marti Plavšakovi, ki odhaja po 32-letnem vestnem službovanju v pokoj, prirčno odhodnico. Mladina je pozdravila svojo ljubljeno učiteljico s pesmijo: »Zadoni mi!« V slavnostnem govoru je upraviteljica šole, tovarišica Lapornikova, povdarjala predvsem tovarištvo in odkritosrčnost slavljence ter njeno veliko ljubezen in požrtvovalnost do mladine. Ljubkemu dvogovoru dveh malih učenk, ki skleneta, da boji zadnji utis njune dobre učiteljice pri odhodu iz šole, prijeten, sledi rajalni nastop deklis s kraguljčki. Zastopnice vseh razredov se pa poslovijo od svoje prve učiteljice, ki jim je položila temelj vsemu

Začel se je tečaj že v nedeljo 6. decembra ob 10. dopoldne z vežbanjem glasu. Sledile so podrobne in skupne vaje: priprava vzporeda za I. društveni koncert. Popoldne (6. decembra) je bilo na sporedu predavanje o fonetiki. Predaval je strokovnjak ravnatelj Grm, ki je v nadurnem razmotrivanju obrazložil vse podrobnosti tega poglavja, razbral posebno jasno vse črke, pokazal na modelu in praktično njih genezo in izreko in sklepno poudaril nekatere važne stvari iz naše slovenske fonetike.

Tečaj se je zaključil v najlepšem redu, v izrednem navdušenju vseh udeležencev šole v torek 8. decembra popoldne.

poznejšemu znanju, s cvetjem in prirčno željo, da bi ostala še dolgo tako zdrava in krepka ter gledala, kako dozoreva sad njenega dolgoletnega truda. Da zna tudi občinstvo v Trbovljah ceniti zasluge učitelje, je pokazala navzočnost članov krajnega šolskega sveta. Njegov načelnik g. ravnatelj G. Vodušek je slavil vzorno delovanje tovarišice Plavšakove ter ji izročil v znak priznanja in zahvale lokalnih čimteljev lepo, v narodnih motivih izdelano diplomu, predstavljajočo učenca in učenko, začetnico, hiteč v šolo. Od tov. Marte se je poslovil tudi tovariš Kuhar v imenu deške šole. Z narodno pesmijo se je zaključila slavnost, ki je privabila solzo ganičnosti tudi v moško oko, ko je videlo tako prirčno slovo mladine od svoje ljubljene učiteljice.

— Resolucije Mariborskega učiteljskega društva. 1. Osnovnošolsko učiteljsko polaga na svojih letnih pokrajinskih in glavnih skupščinah temelje svojemu poklicnemu in izvenšolskemu prosvetnemu delu, ki je največjega pomena za razvoj in dobrobit države. — Teh svojih skupščin pa ne more posecati v zadostnem številu, ker ne zmaga visokih prevoznih stroškov v oddaljene dele države. — Zato prosimo, da država ne podcenjuje našega dela s tem, da priznava ob sličnih prilikah gmotno boljše podprtje članom drugih organizacij $\frac{1}{4}$ prevoznino, dočim jo nam odvzema. — Pozivljamo poverjeništvu v Ljubljani, da ukrene vse potrebno, da se udeležencem prihodnjih skupščin zopet prizna $\frac{1}{4}$ vožnja. — 2. Z ozirom na pojave na glavni učiteljski skupščini v Subotici zahtevamo močno in složno udruženje, kjer imajo prostora vsi brez razlike političnega prepričanja, ki žele procvit stanu, ugled šole in dobrobit naroda ter povdarjamo, da poznamo le eno politiko: stanovsko prosvetno in le eno korist: korist stanu in ne posameznih oseb.

— Učiteljska Samopomoč ne sprejema več nad 45 let starih. Društvena uprava dobiva še vedno prijave za sprejem v U. S. od prijaviteljev, ki so stari nad 45 let, Občni zbor U. S. je dne 9. julija 1924 pooblastil društveni odbor, da skozi eno leto sprejema za člane tudi starejše prijavitelje v neomejeni starosti. To se je vršilo od 1. septembra 1924 do 31. avgusta 1925. Društvena uprava je razposlala v septembru, oktobru in novembru 1924 nad 700 pisem, s katerimi

je obvestila vse večje osnovne, meščanske, strokovne in srednje šole o sklepu z občnega zbora ter obenem vse povabila za pristop. Od 1. septembra 1925 dalje društveni odbor ne sme sprejemati nad 45 let starih prijavencev, zato jih tudi vse oddajna. Toliko v vednost našim posredovalcem po okrajih in pa onim prijaviteljem, ki so se prijavili v zadnjih mesecih, pa so bili odklonjeni. — Vabimo pa vse mlajše učne moči z osnovnih, meščanskih, obrtnih, srednjih in drugih šol, da se priklase za sprejem v U. S., ki ima danes 1710 članov ter 8550 Din posmrtnine.

— Popravek. V zadnji številki je bila pomotoma izkazana tudi šola v Špitaliču, ki je točno poslala izkaz prosvetnih društev. Morda je bila še katera šola omenjena, ker je bil izkaz prej postavljen in je prišel pozneje v list, pa je med tem došlo še nekaj poročil. — Prosimo še ostale, da pošljejo izkaze, ker manjka le malo še do popolnosti seznama.

— Pozor čitate! Vsa upraviteljstva osnovnih in ravnateljstva meščanskih šol Ljubljanske oblasti odnosno poverjenike prosim prav lepo, naj mi takoj javijo po dopisnici imena vsega učiteljstva na svoji šoli, da morem poslati zadostno število potrebnih tiskovin za plačevanje redne članarine Učiteljskemu konvikt. Opustite vse predsodke in pokažite ob prvem pozivu svojo zavednost in solidarnost, da venčamo čimprej naš tridesetletni trud! Blagajništvo Učiteljskega konvikta v Ljubljani, Franciškaška ulica 6. Jos. Kobal, blagajnik.

— Dr. Mavricij Rus: »Prva pomoč«. One šole, ki nimajo te knjige v zbirki, naj jo naroče takoj in priporoče tudi gasilnim in reševalnim društvom, za katere je posebne važnosti.

— Odobrena učna knjiga. Minister prosvete je odobril, da se rabi Stihoslovje (metrika) dr. Nikola Omerse kot pomožna učna knjiga na srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom. Knjiga se dobiva v založništvu Goričar & Leskovšek v Celju.

— Šolskim upraviteljem in upraviteljicam. Na vprašanja, kaj je misliti pod drž. proračunskim letom glede poročila o zapalih povišicah učiteljstva posameznih šol pojasnjujemo, da se prične bodoče drž. proračunsko leto s 1. majem 1926 in konča s 30. aprilom 1927 ter je poročati o vseh v tej dobi zapalih povišicah.

— Kulturnim društvom! Po sklepu zadnje odborove seje Slovenske Šolske Maticice dobijo društva večji popust, ako naročijo publikacije SSM splošno zanimajoče vsebine (Zrakoplovstvo, Zgodovina Slovencev, O radioaktivnosti itd.) potom zvez, pri katerih se včlanjena (Zveza kulturnih društev in Prosvetna zveza) Poslužite se ugodne prilike!

— »Zvona« in »Planinskega Vestnika« celi letniki in posamezne številke pa tudi pole na prodaj po primerni ceni. Natančneje pri upravi »Učit. Tov.«

— Pred ljubljansko državno komisijo sta napravila strokovni izpit za poučevanje gluhomencev gospodična Jordanič in gosp. Kuzmanovič, oba iz Zagreba. Čestitamo!

— Priporočamo najboljšo PFAFF šivalne stroje posebno za šolski poduk. Ugodne cene. Za šolska vodstva pose-

ben popust. Poduk v umetnem vezanju brezplačen. — Ign. Vok, Ljubljana, Novo mesto.

Slovenska Šolska Matica.

— Odborova seja Slov. Šolske Maticice se je vršila 12. decembra 1925 popoldne v I. deški osnovni šoli na Ledini v Ljubljani. Navzoči so bili skoro vsi odborniki in odborn. namestniki, predsednik dr. Ljud. Pivko pa se je pripejal nalašč radi seje iz Beograda. Ko se je ugotovilo, da so bili izvršeni vsi sklepi in sprejeti predlogi občnega zbora, a da je na podlagi tega izdalo le veliko županstvo ljubljansko odlok, da morajo šolska vodstva naročevati knjige SSM, je poročal društveni blagajnik Plesničar. Iz poročila je bilo razvidno, da so publikacije za leto 1925, v tisku, da pa bo pretekel še najmanj mesec, predno se bo moglo začeti z ekspeditom. Natisnejo se publikacije v 2500 izvodi in bodo stale predvidno krog 45.000 Din, pri čemer pa niso vračunani honorarji pisateljem. Poleg II. dela Johna Lockea in Pedag. Zbornika se natisne tudi kratko blagajniško in tajniško poročilo ter sumarični pregled članstva, katerega je bilo za leto 1925, pri-glašene do dneva seje le 1761 (napram 2425 članom v letu 1924.). Prejemkov je bilo od 1. januarja 1925 do dneva seje 75.830.04 Din, izdatkov 44.898.36 Din, kar daje prebitok 30.931.68 Din. Društvo momentano ne dolguje ničesar; knjige za leto 1924, so popolnoma poplačane, društvena soba pa je dobila novo pohištvo, med njim knjižnico za vezane društvene publikacije. — Urednik Pedag. Zbornika Šilih je poročal, da je Zbornik za tekoče leto razdeljen v 3 dele; prvi del obsega kratek jubilejni spis ob priliki društvene 25-letnice; drugi del osvetljuje šolsko reformo od vseh strani, tretji pa ima poročila o sodobnem pedagoškem gibanju. Po sklepu odbora se do-da tudi literatura o reformi šole ter o pedagoškem gibanju. — Za leto 1926, izidejo te-le knjige: 1. Pedagoški Zbornik, ki bo imel kot vsebino mladinoslovje, pregled novejšje mladinske literature in zopet poročila o pedagoškem gibanju s pregledom tekem leta izišle pedagoške literature. 2. Kot III. zvezek Pedag. klasikov izide prevod Spencerjeve »Education« (Vzgoja), ki je mnogo lažje čtivo nego »Človeški razum« J. Lockea. 3. Kot tretja knjiga se izda »Učno snov iz rastlinstva« izpod peresa prof. Alf. Valesa. Literarni program za nadaljnja leta. Po predlogu Zborn. urednika Šilaha se bode od l. 1927. naprej menjavala s knjižno vrsto »Pedagoški klasiki« knjižna vrsta po načinu nemške zbirke »Paedagogium« v priročni obliki. Knjige te vrste bodo lahko rabile za usposobljenosti iz-pit, pa tudi za vsakdanje učno in vzgojno delo. Leta 1927, izide predvidno v tej zbirki »Mladinoslovje« dr. Zgečca. 1. 1928, še tudi publikacija iz te vrste, leta 1929, pa zopet IV. zvezek »Pedag. klasikov«. Kot prvi pride sedaj na vrsto Komensky. Sicer pa sta naprošena G. Šilih in dr. L. a. h. da sestavita do prihodnje odborove seje za ti dve vrsti publikacij načrt za dobo kakih 10 let. — Za leto 1928, se izda predvidno »Učna snov

Ročni zemljevid.

Ljubljanskega okrožja: I. Kamniške planine, Gorenjska ravnina, Ljubljansko polje. Merilo 1 : 150.000.

Ker nismo priobčili o tem zemljevidu doslej še nobene obširne, stvarne in strokovne ocene, bi bila škoda, ako bi ne objavili one, ki jo je spisal naš priznani geograf prof. Anton Melik. On piše v oceni za aprobacijo:

Čestitati je avtorju, da je tako dobro uspel z navedenim zemljevidom. Predvsem je pohvalno naglasiti, da daje karta izredno plastično sliko pokrajine; to velja o velegorskem alpskem svetu, kjer so kakor v reliefu pregledne ne le glavne doline, marveč tudi stranske grupe in dolnice, grebeni ter obronki, kakor o hribovju in gričevju okrog Kamniških Alp ležega predela.

Zemljevid ima obilo imen za hribe in gore, prav tako obilo krajev oziroma krajevnih imen, kar ga vsposablja osobito tudi za lokalno porabo. V tem pogledu je gotovo pohvalno, da ima tudi imena oziroma znake za gradove, razvaline, tvornice ter razna druga gospodarska podjetja. Zemljevid je tedaj kakor nalašč, da služi za pouk v lo-

kalni geografiji, pa tudi na izletih itd. Nomenklatura je skrbno sestavljena, opaziti je le malo pogršk, kakor n. pr. Sinkovi turen, namesto Sinkov tur, ren. Kljub obilici imen zemljevid vendar ni prenatrpan z njimi; vidi se, da zna avtor že jako ekonomsko razpolagati s prostorom.

Zemljevid obsega ves kompleks Kamniških planin in prav tako vso geografsko enoto ravnin med Kranjem, Škofjo Loko in Kamnikom ter Ljubljano in Zalogom, kar mu daje značaj neke enotnosti in zaokroženosti. Z imenja za ravnine je pač križ; naziv Gorenjska ravnina, ki stoji v naslovu karte, ni točen, ker se kot geografska označba ni upeljal in se tudi ne rabi v ljudski govorici. Lokalne označbe kakor Mengeško polje so težko porabne za označbo ravnine v geografskem smislu. V geografski literaturi so se udomačili nazivi Kranjska, Kamniška ravan ter Ljubljansko polje, po najimenitnejših krajih. Da se avtor ni odločil zanje — razen za Ljubljansko polje — more biti v precejšnji meri upravičeno, ker se ta imena v ljudski govorici ne rabijo in ker ležijo kraji, po katerih naj se imenujejo, periferno. Vendar se je v tem pogledu odločiti za enotno imenovanje.

Zemljevid ima točno očitano novo državno mejo in prav tako tudi mejo med Ljubljansko in Mariborsko oblastjo, kar je še posebej pohvaliti. Pohvalno je tudi, da obsega zemljevid tudi še omejen paš Avstrije, tako da je prikladen za šolske izlete na obmejne vrhove, s katerih ima učenec razgled na avstrijsko slovensko ozemlje.

Zemljevid Slavoja Dimnika je tedaj v vseh ozirih zelo dobro in skrbno sestavljen in ga moremo vsakomur priporočiti.

Tovariši in tovarišice zlasti onih šol, ki so zaznamovane na zemljevidu, sezite po njem in uvedite ga brezpogojno pri zemljepisnem pouku! Z njim si lajšate pouk ter obenem koristite Učiteljskemu konvikt, ki ga je založil.

DR. TOMAŽ ROMIH;

Boj za slovenske šole pred več kot štiridesetimi leti.

(Dalje.)

Pri glasovanju je bil sicer moj predlog odklonjen, a vzdignilo se je zanj toliko slovenskih tovarišev, da sem bil prijetno iznenaden, posebno še radi tega.

ker se ni nikdo upal med debato povzeti besede za predlog. Dasi sem bitko izgubil, nisem se čutil premaganega. Odpeljal sem se takoj v Ptuj in se nisem udeleževal nadaljnih razprav, kakor tudi ne komerza, ki ga je mesto Maribor pripravilo učiteljskim delegatom. Na komerzu je mariborski župan povpraševal po meni in me hotel videti.

Drugo jutro me dobi moj ravnatelj Jakob Ferik, drugače dober človek, v prejšnjih časih je bil celo pevovodja v čitalnici, a nemška sapa je močno nanj vplivala. Pokaže mi »Abendblatt« »Tagespošte«, kjer je stalo črno na belem: »Nemško učiteljstvo je stalo danes na straži, odbilo je drzen napad na nemško šolstvo na Spodnjem Stajerskem itd.« Berem in mu odgovorim: »Kar sem govoril v učiteljskem društvu, kar sem zastopal pri okrajni konferenci, to sem zastopal tudi v Mariboru. Ko me je še začel pomilovati in spravljati na pravo pot, sem mu kratko odgovoril: »Kaj pa se mi naj zgodi? definitivno sem, imam še tudi meščanskošolski izpit, v šoli storim svojo dolžnost, ničesar se ne bojim.«

(Dalje prih.)

iz živalstva», kar spiše zopet prof. A. Vales. — V najbližji dobi pa založi SSM »Zbirko naredb in odlokov« V. zvezek prof. Fr. Finka, ki dopolni ta zvezek še z odloki do 31. decembra 1925 in prevede eventualne srbohrvatske odloke v slovensčino. Prof. H. Družovič na pripravi, ker že pohaja naklada njegovega »Posebnega ukoslovja petja«. II. natis te knjige. — Končno se je prečital pri slučajnostih dopis g. upok. nadučitelja Jakoba Knapiča v Vidmu, s katerim odlaga poverjeništvu SSM za brežiški okraj Odbor je sklenil, da se mu pošlje za njegovo 25-letno trudapolno opravljanje tega posla zahvala in priznanje in da se stavi tudi javno v stanovskem glasilu učitelstvu za vzgled nesebičnega delovanja za stanovsko organizacijo.

Učiteljski pravnik.

—§ Razglas o podaljševanju veljavnosti legitimacij za državne uslužbence. (»Uradni list« št. 107., leta 1925.) Po členu 90. pravilnika o voznih olajšavah na državnih železnicah, objavljenega v »Uradnem listu« z dne 17. novembra 1924, št. 336/105, podaljšuje veljavnost legitimacij državnih uslužbencev, upokojeencev in njihovih rodbinskih članov ono oblastvo, pri katerem je uslužbenec dne 1. januarja naslednjega leta v službi ali od katerega prejema pokojnino. — Pri podaljševanju je treba upoštevati zlasti odredbe člena 92. pravilnika. — Do legitimacij za polovično vožnjo imajo pravico vsi aktivni državni uslužbenci, ki so po zakonu o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih iz leta 1923., nadalje častniki in vojaški uslužbenci, ki so po zakonu o ustroju vojske in mornarice iz leta 1923. postavljeni za državne uslužbence. — Kontraktualni uslužbenci, s katerimi je sklenjen formalni dogovor po poslednjem odstavku člena 130. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, imajo pravico do legitimacij samo zase, ne pa tudi za rodbinske člane. — Dnevničarji in honorarni uslužbenci nimajo pravice do legitimacij. — Upokojeni državni uslužbenci in častniki, nadalje njih vdove in sirote imajo pravico do legitimacij, dokler prejemajo pokojnino in draginjske doklade. — Rodbinski člani aktivnih državnih uslužbencev, častnikov in upokojeencev, t. j. žene in zakoniti otroci, imajo pravico do legitimacij, dokler prejema uslužbenec ali upokojenec zanje rodbinske doklade. — Veljavnost modrih legitimacij za aktivne državne uslužbence in častnike se podaljša tako, da se overovi na 3. strani legitimacije z žigom in s podpisom uradnega starejšine zgornja rubrika; v sivih legitimacijah za upokojeence in rodbinske člane aktivnih in upokojenih državnih uslužbencev pa je treba na 7. strani na isti način overoviti dve rubriki, in sicer zgorjno in spodnjo. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani, dne 27. novembra 1925.

—§ Razsodba Državnega sveta. Rodbinj umrlega aktivnega državnega uradnika gre penzija po novem zakonu. N. Gl. piše: Glavna kontrola se je pritožila, ker je finančno ministrstvo naklonilo vdovi po umrlem P. Mišiču, bivšemu inspektorju gen. direkcije direktnih davkov, penzijo oziroma vdovnino po novem uradniškem zakonu. Državni svet je pritožbo odbil iz sledečih razlogov: Po čl. 239. uradniškega zakona je predvideno, da dobe vsi uslužbenci, ki so upokojeni po užitovorenju novega zakona, in v dobi treh let (t. j. do 31. julija 1926), penzijo po dosedanjih zakonskih propisih. Ker je pa v tem konkretnem primeru, kot dokazano po spisih, umrl Mišič v službi, kot aktivno službeči uradnik — torej ni bil penzioniran, pač pa je nastopila vis maior — zato je treba smatrati, da ima soproga umrlega pravico do vdovnine ne samo po poslednji plači njegovega pokojnega moža, ampak se ji mora prisoditi tudi procent po določilih novega uradniškega zakona. Ker zakon tozadevno ne pozna ekspresnih odredb, tedaj je treba določila čl. 239., kot sestavnega dela prehodnih določil uradniškega zakona tolmačiti v najožjem zmislu zakona, t. j. določila tega člena veljajo samo za one uslužbence, ki se penzionirajo v odrejenem roku, ne velja pa za one, ki umro v tem obdobju kot aktivno službeči. V vseh sličnih primerih je treba tolmačiti zakon uradništvu in njihovim rodbinam v dobro, tako v zmislu duha »ratio legis«, kakor tudi po njegovem

zakonodajalno-političnem cilju. »oecasio legis«. (Iz te razsodbe sklepamo, da dobi penzijo po novem zakonu samo ona rodbina, katere družinski oče umre v zakonitem obdobju 3 let kot aktivni uradnik, rodbine v označenem obdobju penzioniranih in umrlih uslužbencev pa ne). »Naš Glas«.

Naša gospodarska organizacija.

NARODNO-PROSVETNI SKLAD.

Blagajniško stanje po zadnjem izkazu	182.50 Din
Šolsko vodstvo Tržišče	20.— »
Šolsko vodstvo Št. Lj	25.— »
Šolsko vodstvo Gornji grad	50.— »
Šolsko vodstvo Svibno	17.— »
Državna šola Metlika	8.— »
Uprav. šole v Kranjski gori	5.— »
Upraviteljstvo šole v Sorici	5.— »
Kocijančič Iva Trzin	10.— »
Prosvetno društvo v Ljutomeru	20.— »
Uprav. šole Grobelno	5.— »
Drž. osnovna šola Sv. Križ	5.— »
Drž. osnovna šola Reteče	5.— »
Učiteljsko v Žireh	20.— »
Osnovna šola Zalog pri Ljubljani	10.— »

skupaj 387.50 Din.

Tovariši! Spomnite se pri vseh prosvetnih prireditvah narodno-prosvetnega sklada!

Blagajnik.

TISKOVNI FOND.

Blagajniško stanje dne 1. januarja 1925	122.70 Din
Volilo hranilnice in posojilnice Učit. konvikta	250.— »

skupaj 372.70 Din.

Blagajnik.

REZERVNI SKLAD

UJU poverjenišvo Ljubljana.

Prostovoljni organizacijski davek.

Blagajniško stanje po IV. izkazu	6282.— Din
Brežiško - sevniško učit. društvo	370.— »
Kamniško učit. društvo	450.— »

skupaj 7102.— Din.

Na naš poziv sta se odzvali samo dve društvi. Pričakujemo, da se ob priliki zaključka letnih računov spomnijo tudi še ostala društva. Kot vzgled naj služita Brežiško-sevniško in Kamniško učiteljsko društvo.

Upravnik.

—g Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani. Članarino po 10 Din so plačale tovarišice: Iva Kobalova, ravnateljica in strokovne učiteljice: Marija Mladičeva, Marija Munderova ter Pavla Potočnikova, vse 4 na l. dekliški meščanski šoli v Ljubljani. Tovariš Ivan Šmajdek, šolski upravitelj v Št. Vidu nad Ljubljano, 10 Din. Po tovarišu Martinu Matku, okrajnem šolskem nadzorniku v Novem mestu, so darovali: Ivan in Marija Benedičič na Mirni vsak po 1 obveznico 7% drž. invest. posojila z enim zapadlim kuponom, skupaj 207 Din in tovarišica Iva Pugelj-Verčičova iz Št. Lovrenca 1 obveznico za 100 Din s sedmimi zapadlimi kuponi, skupaj 124.50 Din. Iskrena hvala vsem! S tem izkazom znaša vsi letošnji prispevki 12.791.50 Din.

—g Nadaljni darovalci brezobrestnega posojila: Martin Matko, okr. šolski nadzornik v Novem mestu, 100 Din. Slavica Benedičič, učiteljica na Mirni, 50 Din in Berta Valentova, učiteljica na liceju v Ljubljani, 50 Din. Skupna vsota podarjenega brezobrestnega posojila znaša 13.854.50 Din. — Josip Kobal, blagajnik.

—g Šolska lekarna. Važno za upravitelje šol in sreske prosvetne referente. Šolska upraviteljstva, ki so dobila nalogo, da nabavijo šolske lekarne, prosimo, naj naročijo iste pri svojih sreskih referentih in naj istotako odpošljejo denar. Obračamo se tudi na sreske referente, naj skupno število naročnikov odpošljejo naslovu in se bo pošiljatev dostavila sreskemu referentu, ker se s tem poštni stroški znižajo. Naslov: Društvo za zgradbo Učit. konvikta v Cerkljah pri Kranju, ali upr. šole istotam.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni in Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

—k S 1. januarjem 1926 bo izšel kot samostojen list zdravstveno-poučni mesečnik »Zdravje«, ki je dosedaj izhajal kot priloga »Preroda«. Kakor v prvem letu svojega obstoja, bo tudi zanprej prinašal aktualne članke o naših zdravstvenih razmerah in potrebah. Kakor doslej, bo širil pouk o osnovnih pojnih higijene. V poljudni obliki bo dajal nasvete in navodila za pravilno higijensko vzgojo ter nauke za zdravo življenje. Razširjal bo znanje o zdravju in boleznih, kajti spoznavati samega sebe in spoznavati vzroke bolezni, je prvi pogoj za ohranitev zdravja. »Zdravje« naj pride v vsako hišo, v vsako družino v mestu in na deželi. List bo urejeval predstojnik higijenskega zavoda dr. Pire Iyo, sodelništvo so obljubili mnogi drugi odlični strokovnjaki. List bo obsegal 32 strani, cena mu bo letno 30 Din oziroma polletno 15 Din, je torej najcenejši mesečnik, kar je pa mogoče izpeljati le pri obilnem številu naročnikov. Naročnike sprejema uprava lista »Zdravje«, Ljubljana, Higijenski zavod kraljevine SHS.

—k Nova mladinska knjižnica. V mladinski literaturi je zadnje čase opaziti stagnacijo. Založniki se boje previsokih stroškov in računajo z dvigom valute. Tem bolj je hvalevredno, da se je prof. P. Holeček v Celju lotil izdajanja nove mladinske knjižnice, ki jo namerava sam zalagati. Prvi zvezek je pravkar izšel in kaže, da je založniku resnično za stvar. Opremljen je jako lepo in stane s poštnino vred samo 12 Din. Tudi vsebina je prav srečno izbrana. Obsega 3 povesti slavnega ameriškega pisatelja E. S. Thompsona. Dejavnje je vzeto iz živalskega življenja in se vrši na ameriških prerijah ter v Kanadi. Za mladino je izredno zanimivo, vrhu tega pa nanjo tudi blažilno vpliva. Thompson pozna mladinsko aktivnost — saj je eden izmed glavnih ameriških ustanoviteljev skautizma — in ji ve tudi dati pravi smer. S pridom pa bo čital knjigo tudi odrasli, ki ima interes za prirodo in preprostost. — II. zvezek izide v januarju prihodnjega leta in bo vsebinsko nadaljevanje prvega.

—k L. Hearn. Iz dežele potrosov. Knjiga o Japonski. Poslovenil J. Baukart, Prosveti in zabavi II. zv. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Str. 146. Cena Din 28.—, v celo platno vezana Din 38.—, poštnina Din 2.— več.

Čudovita dežela je Japonska. Trikrat tekom tridesetih let so bile oči vsega omikanega sveta obrnjene v deželo vzhajajočega sonca. Prvič, ko so Japonci premagali ogromno tuda neokretno Kitajsko, drugič, ko so se lotili še silnejše Rusije in tretjič, ko je potres, kakor ga ne beleži zgodovina človeštva, uničil njene cvetoče, goste naseljene pokrajine in stotisoče prebivalstva. Ta čudežna dežela je tako priklenila nase Angleža Hearn, ki jo je obiskal, da se je pojapončil, prestopil v budizem, sprejel japonsko ime in se poročil z Japonko. Japonsko samo je pa popisal z nedosežno lahkoto in lepoto. Ne samo njeno evropsko civilizacijo, marveč tudi njeno staro japonsko dušo, ki se zrcali iz zgodb, povesti in črtic, ki jih podaja pisatelj med lastnimi premišljevanji in razglabljanji.

—k O dužnosti žene prema ženi donosi broj 8 objavljenog »Ženskog lista« vrlo zanimiv i poučan članak, koji će pobuditi veliku pozornost u svim društvenim sloopjima naše žene. Nadalje donosi novi broj tog časopisa osim vanredno opširnog i bogatog ilustriranog modnog dijela: kao nastavak »Kako da ostanem mlada i lijepa«, uputa za njegu zdravlja i ženske lepote, sa prekrasnim ilustracijama. Novele: Rendez-vous od Zagorke, Crvenokosi Bring od Mladena Horvata, Kazalište i kino. Pomodne novosti. Ženski buodor i modne sitnice. Domaćica. Kuharica. Šalivi kutić. Zagonetke. Itd. Nadalje imademo i u tom broju vanredno lijepih ilustracija od naših priznatih umjetnika.

Pretpлата na »Ženski list« iznaša na 1/4 godine samo Din 40.—. Uprava i uredništvo nalaze se u Zagrebu, Samostanska ulica broj 2., I. kat.

—k Janez Žagar: »Vrtinec«. Drama v treh dejanjih. Izdala Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. 1925. (Oder, 12. zvezek). Cena s poštnino vred 18.75 Din.

Realistična povojna slika nesrečnega zakonskega življenja na kmetih. Dekle je pri izboranju ljubimcev hladno računalo in bili so ji travniki, njive, hiša bolj všeč kakor srce. In tako je drug drugega naveličana, v desetih letih zakonske pokore postala vsaka beseda zbadljivka, vsaka kretnja groznja. Mož v bistvu sicer pošten in skrben gospodar, postane ob njeni strani skoraj zločinec nad lastnim otrokom, tašča — mučenica skuša pomiriti sovražne duhove in v trpljenju preizkušeni svak, ki se je s težko prisluženim denarijem vrnil iz črnih ameriških rovov k bratu, se komaj iztrga njenim mrežam. Bogato dejanje, ostra oznaka oseb, priprosta scenerija, krepek dialog bodo uspelemu prvcu mladega domačega dramatika zasigurali trajno in hvaležno mesto na naših po-deželskih odrih.

—k »Ženski svet«. Izšla je 12. številka »Ženskega sveta«. Tudi tega zvezka vsebina je pestra in zanimiva, kakor vedno. Lepe so črtice in pesmi, ki jih preveva božično občutje. Pod »Obrazi in duše« prinaša ta številka simpatičen

članek o naši pok. gospodinjski strokovnjakini S. M. Lidvini Purgaj. Škoda, da manjka k temu običajni portret, ki bi bil gotovo zanimiv. Zanimiv je članek izpod peresa A. Stebijeve »Kaj smo spoznale v Ameriki?« O dolžnosti staršev piše Gizela F. — »Klic delavske žene« Tončka C. — »Osnovne nauke o kozmetiki« Dr. Fr. Debevc. — Izvestja so bogata mišnega drobiža. Posebno lepa pa je priloga za ročna dela. S to številko zaključuje »Ženski svet« tretje leto svojega obstanka. Ako pregledamo prvi letnik, vidimo, da se je iz skromnega početka dvignil tretji letnik že zelo visoko. Velik je napredek, osobito na prilogah za ženska ročna dela in za modo, kakor tudi na obširnih krojnih polah.

Slovenke tam preko ob sinjem morju so krepko zastavile svoje čopi v nerazorano grudo slovenskega ženskega časopisa. Dolžnost nas svobodnih je, da jih v tem delu krepko podpiramo.

»Ženski svet« izhaja enkrat na mesec in stane celoletno Din 64.—, polletno Din 32.—. Priloge novih naročnic za leto 1926 sprejema uprava za Jugoslavijo v Ljubljani, Karlovska cesta 20/I. Naročnino je plačati vsaj četrtletno v naprej.

—k Pesmarica I. Zbirka pesmi za nižjo stopnjo osnovne šole kakor tudi za otroške vrste, H. Družovič, Ljubljana. Drž. zaloga šolskih knjig. Cena 16 Din. 72 str.

Naš znani metodik petja, prof. Družovič, je l. del svoje pesmarice temeljito predelal in izdatno pomnožil ter nam ga nudi sedaj v pravilni knjižici.

Vsebina obsega predavanje za petje, pesmi, pesmi v igrah in metodiške vaje. Pesmi nastopajo tako, da obsegajo najprej samo pet tonov, potem šest, osem, devet in naposled enaest tonov. Iz prejšnjih izdaj so ostale skoro izključno le take pesmi, ki jih otroci radi pojejo, vse druge pa so odpadle. Na njih mesto je stopilo mnogo novega gradiva, ki je skrbno izbrano in dobro pripravljeno tako glede vsebine kakor na melodijo. Kako natančen je bil sestavitelj pri presojevanju pesmic, se vidi pri pesmi »Kovač«, ki je imela v prejšnjih izdajah drugo, otrokom manj prikladno melodijo, tu pa je zopet Nedvedova, ki je skoro že ponarodela. Učitelj na nižji stopnji bo odslej lahko prepeval s svojo dečo, rada se bo oprilela ljubkih in melodioznih pesmic.

I narodna pesem je prišla do veljave, kolikor pač sodi na to stopnjo. Mnogokrat se zahteva kar tja v en dan, naj se pojejo po šolah samo narodne pesmi. Kdor pa razmotriva stvar natančneje, pride kmalu do spoznanja, da to ni tako lahko izvršiti, kajti, kjer bi bilo besediščno dobro — kar je le redkokje —, tam so težkoče z melodijo, navadno pa je besediščno takšno, da ne spada v šolo. Osobito za nižjo stopnjo je izredno težko dobiti res primernih narodnih pesmi za šolsko mladino. Kar se je dalo v tem oziru storiti, to je prof. Družovič v tej knjigi storil.

Igralnihi pesmic je precej, bilo bi jih lahko še več, zakaj otroški vrtci silno po njih poprašujejo. Osobito primanjkuje korajšnih pesmic. Na to bo treba še misliti, ali pri novi izdaji pesmarice ali pa bi bilo dobro, če bi izdajatelj te pesmarice mislil na posebno pesmarico za otroške vrste.

V metodiških vajah je posebno važna vaja v razločevanju tonov glede na višino, saj je v naših elementarnih razredih vedno več otrok, ki imajo dovolj razvitega muzikalnega posluha. To izvira morda iz tega, ker izgineva navada, da bi matere, sestre i. dr. doma, n. pr. pri delu, prepevali in tako otrok jedva čuje petje v predšolski dobi. Če pa učitelj take sistematčne vaje zanemarja, se deci posluh razvija prepočas ali sploh premalo.

Pesmarica pomenja korak naprej v naši pevski literaturi. Gotovo bo pomagala vzbuditi v naših malčkih ljubezen do lepe pesmi in do petja vobče. — Fr. Fink.

—k Kaut Hamsun, Glad, poslovenil Fran Albrecht. Splošna knjižnica št. 58. V Ljubljani 1925. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 240 strani. Cena broš. Din 32.—, vez. Din 40.—.

Ta pripovedni spis znanega nordijskega pisatelja je čisto svojevrsten po vsebini in načinu pripovedovanja in odkriva čisto nove strani človeškega življenja. Nit povesti je v par besedah ta-le: Kruta usoda pisatelja in novinarja, ki ga idealizem in dobro srce, pomanjkanje energije, pa čut do trpečega sočloveka pritrirajo do neizprosnega pomanjkanja in muketnega glada v vseh fazah do telesnega in duševnega izčrpanja. V najmanjših, pa zanimivo in pomembno izbranih podrobnostih riše pisatelj posamezna dejanja in njih posledice, v posebnem pretresujoč položaj, v katerega se čedalje bolj pogreza junak, Glad, krater in najhujše pomanjkanje izčrpavajo trpina v vseli stopnjah do nezavesti. Razvoj dejanja je tako plastičen in učinek opisovanja tako pretresujoč, da bravca globoko gane in nehotе vzbudi njegovo sočustvovanje. Poleg tega je roman podan v dobrem, gladkem, za slovensko uho blagodnečnem prevodu, za katerega že dovolj jamči ime prevajalcevo. Kratkotamo: Ta novo izišli pripovedni spis bo gotovo vzbudil pozornost ne samo pri bravcih, ki iščejo v čitvi zgolj zabave in razvedrila, nego tudi pri onih, ki pobožno uživajo detajle, tudi iz stilističnega in psihološkega vidika. Cena je nizka.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= PEDAGOŠKO - DIDAKTIČNI KROŽEK v MURSKI SOBOTI zboruje dne 14. januarja 1926 v Martjancih, Pričetek ob 9. uri. Pridite vsi. — Tajnica.

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS ove informacije so valjdar točne izbrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS ov telefon je 6-26, a brzojavni naslov Argus

Kupite za šolarske knjižnice mladinske knjige iz založbe Učiteljske tiskarne!